

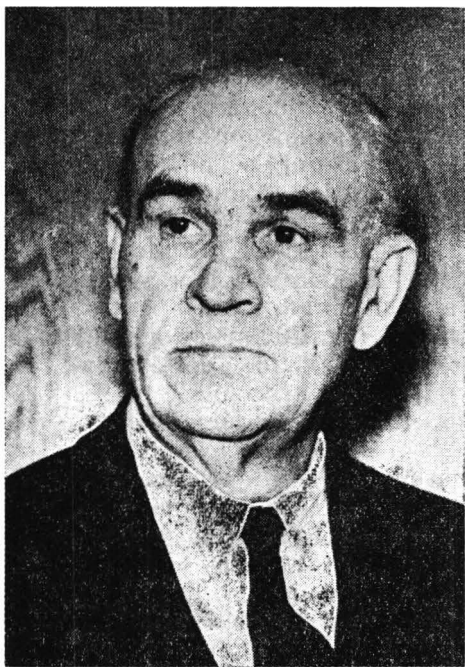
PROFESORUL DUMITRU TUDOR

La a 70-a aniversare

DE

G. POPILIAN

Profesorul Dumitru Tudor, unul dintre cei mai proeminenți cercetători ai Daciei romane, s-a născut la 20 mai 1908 în comuna Izverna, satul Seliștea, județul Mehedinți. Cursurile liceale le-a urmat la Drobeta

Turnu Severin și Satu Mare. Studiile superioare le-a făcut la Facultatea de litere și filozofie din București, unde, sub îndrumarea unor iluștri profesori ca : Nicolae Iorga, Ion Andrieșescu, Scarlat Lambrino, George Murnu, Simion Mehedinți, Vintilă Mihăilescu, C. C. Giurescu, a căpătat cunoștințe solide în domeniul istoriei. În anul 1930 a absolvit facultatea și a fost numit profesor la liceul „Matei Basarab” din București, apoi titular la liceul „Ioniță Asan” din Caracal. În anul 1933 este numit membru al Școlii române din Roma, unde rămâne până în anul 1935. În anul 1936 trece doc-

toratul în litere și filozofie la Universitatea din București cu lucrarea *I Cavaleri danubiani* cu mențiunea *magna cum laude*.

După 1936 este profesor și director, mai întâi la liceul comercial din Cîmpulung Muscel și apoi la liceul „Mihai Viteazul” din București, când deține și funcția de șef de lucrări la Muzeul național de antichități din București (1944—1947).

În anul 1947 este numit profesor la Facultatea de istorie și geografie din Iași, unde funcționează între anii 1947—1953. Între anii 1949—1953 a fost decanul aceleiași facultăți. Tot la Iași a îndeplinit și funcția de director al Muzeului de antichități. Între anii 1953—1974 este profesor la Facultatea de istorie a Universității din București, al cărei decan a fost în anul 1956. Din anul 1974 a devenit profesor consultant la Facultatea de istorie din București.

Pe lângă o activitate pedagogică prodigioasă, profesorul D. Tudor a avut și o activitate științifică strălucită. Încă din facultate a participat la cercetările arheologice de la Capidava și Histria și a publicat primele sale lucrări. De la început s-a dedicat studiului epocii romane din Oltenia. În anul 1936 începe săpăturile de la Sucidava, care continuă și astăzi. Rezultatele cercetărilor de la Sucidava au adus importante contribuții la istoria patriei noastre, dovedind continuitatea stăpînirii romane și bizantine la nordul Dunării. Profesorul D. Tudor studiază și alte așezări romane din Dacia sudică și în primul rînd Romula, despre care scrie lucrarea *Monumente inedite din Romula*, pentru care primește premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române, în anul 1940. Rezultatele unei neobosite activități de teren au fost strînse într-o întinsă lucrare de sinteză *Oltenia romană* a cărei primă ediție a apărut în anul 1942 și pentru care a primit încă o dată premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române (1942).

După 1944 profesorul D. Tudor a desfășurat o amplă activitate arheologică deschizînd noi șantiere arheologice pe *limes alutanus*, la Slăveni, Stolniceni, Simbotin, Arutela, Rădăcinești, Copăceni, Titești etc. În anul 1959 a redeschis șantierul de la Cioroiu Nou, iar în anul 1965 pe cel de la Romula și a continuat pe cel de la Sucidava. În anul 1973 a organizat săpăturile din castrul de la Cătune, în nord-vestul Olteniei. Materialele arheologice rezultate din aceste șantiere, precum și descoperirile izolate, au impus tipărirea a încă trei ediții ale *Olteniei romane*. Edițiile a II-a și a III-a au apărut în anii 1958 și 1968, iar cea de-a IV-a se află sub tipar. O altă lucrare întinsă, *Orașe, tîrguri și sate în Dacia romană* (București, 1968), cuprindea ultimele cunoștințe despre istoria întregii Dacii. Profesorul D. Tudor a continuat studiul Cavalerilor danubieni, care făcuse obiectul tezei sale de doctorat, și a publicat la Leyden *Corpus monumentorum religionis Equitum Danuviorum* (CMRED) în două volume: *The Monuments* (1969) și *The analysis and the interpretation of the monuments* (1976).

Opera profesorului D. Tudor contribuie la cunoașterea etapelor celor mai importante ale istoriei patriei noastre, romanizarea populației autohtone din Dacia și continuitatea de viață a populației daco-romane după părăsirea aureliană. Cercetările sale de la Sucidava au adus dovezi peremptorii că teritoriile de la nordul Dunării n-au fost părăsite complet de Aurelian și că romanii și apoi bizantinii au păstrat capete de pod în această regiune pînă în pragul veacului al VII-lea.

Aceste cuceriri ale științei arheologice românești le-a adus la cunoștința savanților străini, fie prin lucrările sale apărute în străinătate, fie prin participări la numeroase congrese internaționale din țară sau străinătate, ca Sofia, București, Mamaia, Roma, Damasc, Freiburg, München, Xanten, Londra etc., fie prin cele peste 5 000 de note bibliografice inserate, până în prezent, în cunoscuta publicație internațională *Fasti Archaeologici*. A fost invitat să țină conferințe la universitățile din Roma, Genova, Milano, Napoli, Palermo, Praga Brno, Bratislava, Budapesta, Belgrad, Novi Sad, Sofia etc.

Paralel cu munca austeră de investigație științifică efectuată fără încetare aproape o jumătate de veac, profesorul D. Tudor a făcut eforturi mari de a difuza cunoștințele sale în mase prin conferințe, articole de popularizare etc. Trebuie subliniată seria de lucrări *Mari căpitani ai lumii antice* (3 vol.), *Figuri de împărați romani* (3 vol.), *Femei vestite din lumea antică* etc.

Nu trebuie uitată nici munca pe care a dus-o în colegiile de redacție ale revistelor „Studii și cercetări de istorie veche și arheologie” și „Dacia”.

Personalitatea și meritele științifice ale profesorului D. Tudor au fost cunoscute atât în țară, cât și în străinătate, primind o serie de titluri și distincții : doctor docent în științe istorice, membru titular al Academiei de Științe Sociale și Politice a R.S. România, membru al Asociației internaționale de arheologie clasică de la Roma ; Ordinul Muncii cl. III etc.

Pe lângă aportul important pe care l-a adus științei arheologice românești, profesorul D. Tudor mai are marele merit de a fi format un colectiv de colaboratori, cercetători ai Olteniei romane, cu care lucrează și astăzi, pe mulți dintre aceștia inițiindu-i în tainele științei încă de pe băncile facultății. Profesorul D. Tudor dă astfel dovada unui înalt simț al datoriei de dascăl, de generozitate, fiind gata oricând să dea sfaturi dezinteresate oricărui dintre colaboratori sau altor cercetători.

Activitatea profesorului D. Tudor constituie un exemplu de muncă perseverentă, disciplinată și pasionată, nu numai pentru colaboratorii săi cu care lucrează alături, dar pentru toți arheologii mai tineri.

Amploarea operei profesorului D. Tudor reiese din foarte bogata bibliografie prezentată alăturat.

La cea de a 70-a aniversare a profesorului D. Tudor, colaboratorii, colegii, prietenii și elevii săi îi doresc o viață lungă, multă sănătate și activitate rodnică.

AD MULTOS ANNOS !

Profesorul D. Tudor a publicat până în prezent un număr de peste 5 800 de titluri. În cele ce urmează dăm o listă bibliografică selectivă.

- *Dacii la Drobeta*, AO, IX, 1930, p. 67—72.
- *Podul Traian de la Drobeta*, AO, X, 1931, p. 149—194 cu 11 fig. și rezumat francez (retipărit în Mem. II al Inst. arh. olteană, Craiova, 1931).
- *Cetatea Romula*, Mem. IV al Inst. arh. olteană, Craiova, 1931, 22 p. cu 6 fig. și rezumat francez.
- *Antichitățile preistorice și romane din județul Romanași*, BCMI, XXVI, 1933, p. 76—81, cu 9 fig.
- *Paza Romulei și a împrejurimilor ei (rectificări și știri nouă)*, AO, XII, 1933, p. 228—237, cu 4 fig. și rezumat francez.
- *Monumente mithriace din Romula*, AO, XII, 1933, p. 221—228, cu 5 fig. și rezumat francez.

- *Antichitățile creștine de la Romula*, AO, XII, 1933, p. 211—221, cu 5 fig. și rezumat francez.
- *Sarcofagii de piatră din Romula*, AO, XII, 1933, p. 65—73, cu 7 fig. și rezumat francez.
- *Podul de la Celei al lui Constantin cel Mare*, AO, XIII, 1934, p. 107—124, cu 5 fig. și rezumat francez.
- *Însemnări arheologice pentru nordul județului Mehedinți*, AO, XIII, 1934, p. 317—349, cu rezumat francez.
- *Citeva descoperiri din Dacia inferioară*, AISC, Cluj, II, 1933—1935, p. 181—191 și fig. 10
- *Două camee din județul Romanași*, CrNA, XI, 1935, p. 130—132, cu 2 fig.
- *Un monument al Cavalerului thrac descoperit la Tomi*, CrNA, XI, 1935, p. 109—113, cu o pl. și rezumat italian.
- *Antichități din Scythia Minor*, AD, XVI, 1935, (extras), 11 p. și 8 fig.
- *Date nouă despre podul lui Traian*, AO, XIV, 1936, p. 77—90, cu 9 fig. și rezumat francez.
- *Sucidava I. Première campagne de fouilles et recherches archéologiques dans la forteresse romaine de Celei, département de Romanași, Dacia, V—VI, 1935—1936*, p. 387—422 și 19 fig.
- *Découvertes archéologiques à Sucidava et dans les environs*, AO, XV, 1936, p. 177—116, cu 16 fig.
- *Geme din Romula și Sucidava*, CrNA, XII, 1933, p. 205—215, cu 3 pl. și 2 fig.
- *Cultul Cavalerilor danubieni în Tomi*, AD, XVII, 1933, p. 51—54, 2 fig.
- *Colecția Gh. Georgescu-Corabia (Catalog descriptiv și figurativ 1930—1936)*, AO, XV, 1936, p. 373—389, cu 10 fig.
- *I Cavalieri danubiani*, Roma, 1937, extras din ED, VII, 1937, p. 189—356, cu 87 fig. și V pl. (teză de doctorat).
- *Morminte romane din județul Romanași*, AO, XVI, 1937, p. 77—91, cu 9 fig. și rezumat italian.
- *Constantin cel Mare și recucerirea Daciei*, în rev. „Dămă de Rouă” (Caracal), I, 5—7, 1937, p. 8—9.
- *Monumente inedite din Romula*, part. I, Vălenii de Munte, 1938, 34 p., cu 41 fig. (retipărite din BCMI, XXVII—XXX, 1936—1938, p. 31—47 și 113—126.)
- *Zum Kult des Thrakischen Reiters in der Dacia Inferior*, Germania, XXII, 1938, p. 245—246, cu 2 fig.
- *Nuove rappresentazioni dei Cavalieri danubiani*, ED, VIII, 1938, p. 445—449, cu 3 fig. (completare la teza de doctorat).
- *Militarium de la Constantin cel Mare descoperit în Dacia*, AO, XVII, 1938, p. 19—25, cu 1 fig.
- G. I. Kazarow, *Die Denkmäler des Thrakischen Reitergottes in Bulgarien*, Budapesta, 1938. Recenzie în Dacia, VII—VIII, 1937—1940, p. 564—565.
- *Tăblișe votive din Tibiscum ale Cavalerilor danubieni*, BCMI, XXXII, 1939, p. 70—74, cu 3 fig. și rezumat italian.
- *Depozitul monetar de la Selțiștea-Mehedinți și alte contribuții la numismatica Daciei Inferioare*, CrNA, XIV, 1939, p. 157—160.
- *Ein Constantinischer Meilenstein aus Dacien, Serta Hoffilleriana*, Zagreb, 1940, p. 241—247, cu 2 fig.
- *Sucidava II. Seconde (1937) et troisième (1940) campagnes de fouilles et recherches archéologiques dans la forteresse de Celei, département de Romanași, Dacia, VII—VIII, 1937—1940*, p. 359—400, cu 20 fig.
- *Quelques découvertes archéologiques de la Dacie Inférieure*, Dacia, VII—VIII, 1937—1940, p. 353—357, cu 9 fig.
- *Monumente inedite din Romula*, part. II, Vălenii de Munte, 1940, 40 p., cu 32 fig. (retipărite din BCMI, XXX—XXXII, 1937—1938, p. 110—124 și 79—93).
- *Stăpânirea romană în sudul Daciei, de la Aureliani la Constantin cel Mare*, RIR, X, 1940, p. 216—226, cu 2 fig. și rezumat francez.
- *Colecția de antichități romane din Ollenia: Prof. Ilie Constantinescu-Caracal (catalog descriptiv și ilustrat)*, Craiova, 1940, extras din AO, XIX, 1940, 31 p. și 19 fig.).
- *Castra Daciae Inferioris I (Bumbești-Gorj)*, BCMI, XXXIII, 1940, p. 18—33 cu 15 fig. și rezumat italian.
- *Castra Daciae Inferioris II (Slăveni-Romanași)*, BCMI, XXXIII, 1940, p. 34—38, fig. 2 și cu rezumat italian.

- *Obergermanische Vexillationen der Legio XXII primigenia bei Romula in Dacien, Germania*, XXV, 1941, p. 239—241, cu 2 pl.
- *Castra Daciae Inferioris III (Racoviță-Argeș)*, *ĀCMI*, XXXIV, 1941, p. 35—41, cu 6 fig. și rezumat italian.
- *Știri nouă despre castrul Jidava*, *BMMN*, IV, 1940—1941, p. 98—102, cu 4 fig.
- *Monete romane din Sucidava în colecția Gh. Georgescu-Corabia (I)*, *AO*, XX, 1941, p. 61—69.
- *Ollentia romană*, ed. I, București, 1942; 388 p., cu 54 fig. și o hartă.
- *Constantin cel Mare și recucerirea Daciei Tratane*, *RIR*, XI—XII, 1941—1942, p. 134—149, cu 1 fig. și rezumat francez.
- *Castra Daciae Inferioris IV: Castrul și băile romane de la Bivolari pe Olt*, *BCMI*, XXXV, p. 143—149, cu 5 fig. și rezumat italian.
- *Monete romane din Sucidava în colecția Gh. Georgescu-Corabia (II)*, *AO*, XXI, 1942, p. 39—49.
- *Raport asupra cercetărilor arheologice de la Sucidava. Anuarul Comisiei monumentelor istorice pe 1942*, p. 159.
- *Dacia după părăsire în lumina recentelor descoperiri arheologice*, *RFR*, IX, 1942, p. 674—679.
- *Tezaurul dac de la Poiana-Gorj*, *RFR*, IX, 1942, p. 229—230.
- *Lacia și Pannonia*, *RFR*, IX, 1942, p. 220—222.
- *Romanismul în Ollentia*, în vol. *Ollentia*, Craiova, 1943, p. 269—282, cu o hartă.
- *Sextus Iulius Possessor în Dacia*, în vol. *În amintirea lui C. Giurescu*, București, 1944, p. 523—531.
- *Granița de NE a Daciei inferioare*, *RIR*, XIV, 1944, p. 157—164, cu o hartă.
- *Arme și alte obiecte din castrul Jidava*, *BCMI*, XXXVII, 1941, p. 77—82, cu 4 fig. și rezumat francez.
- *Monuments en pierre dans la collection de César Bolliac, Dacia*, IX—X, 1941—1944, p. 382—405, cu 21 fig.
- *Raport asupra campaniilor de săpături arheologice din 1940 la cetatea Sucidava*, în *Raport asupra activității Muzeului național de anticități*, București, 1944, p. 35—36.
- *Raport asupra campaniilor de săpături arheologice din 1943 la cetatea Sucidava*, în *Raport asupra activității Muzeului național de anticități*, București, 1944, p. 78—81.
- *Spätromische Gürtelbeschläge mit Kerbschnillverzierung aus Süd-Rumänien, Dacia*, IX—X, 1941—1945, p. 512—519, cu 2 fig.
- *Castra Daciae Inferioris V—VII: Copăceni, Titești și Rădăcinești, jud. Argeș*, *BMMN*, V, 1945, p. 95—101, cu 6 fig.
- *Arderea cetății Sucidava*, *RIR*, XV, 1945, p. 149—156, cu o fig. și rezumat francez.
- *Imitații barbare după monete imperiale romane tirzii*, *RIR*, XV, 1946, p. 343—350 cu 3 fig. și rezumat francez.
- *Sucidava III. Quatrième (1942), cinquième (1943) et sixième (1945) campagnes de fouilles et recherches archéologiques dans la forteresse de Cetei, département de Romanashi, Dacia*, XI—XII, 1945—1947, p. 145—208 și 42 fig.
- *Miroirs byzantins de verre doublé de plomb trouvés en Roumanie, Dacia*, XI—XII, 1945—1947, p. 243—255.
- *Jupiter Turmasgadis à Romula, Dacia*, XI—XII, 1945—1947, p. 271—272, cu 1 fig.
- *Fragment d'un diplôme militaire romain, Dacia*, XI—XII, 1945—1947, p. 273—274, cu o fig.
- *Jupiter Zbelsourdas à Drobeta, RIR*, XVII, 1947, p. 70—79 cu 4 fig.
- *Așezarea și cetatea romană de la Desa-Dolj*, *BSNR*, XXXVIII—XLI, nr. 92—95, 1944—1947, p. 44—48.
- *Prima bislică creștină descoperită în Dacia Traiană*, Iași, 1948, 25 p., 6 fig. și rezumat francez.
- *Religiöse Denkmäler aus Drobeta, în Seria Kazaroviana, Serdica-Sofia*, 1950, p. 159—163, cu 5 fig.
- *Despre selavaj în Dacia inferioară*, *SCIV*, I, 1950, p. 205—212.
- *Vase „protobulgare” descoperite în Ollentia*, *SCIV*, I, 1950, p. 139—151, cu 6 fig.
- *Vicus Narcissiani*, *SCȘIași-Istorie*, 1950, p. 469—477, cu 2 fig. rezumate rus și francez.
- *O nouă inscripție despre Q. Pompeius Falco, guvernator al Moesiei inferioare*, *SCIV*, II, 1951, p. 159—164 și o fig.
- *Monete antice descoperite în Moldova*, *SCȘIași-Istorie*, II, 1951, p. 583—593, cu 2 fig., rezumate rus și francez.

- *Vicus Quintionis (trei inscripții latine inedite)*. SCȘ Iași-Istorie, II, 1951, p. 498—518, cu 3 fig., rezumate rus și francez.
- *Inscripții latine în Muzeul de antichități din Iași*, SCȘ Iași-Istorie, IV, 1953, p. 467—487, cu 10 fig., rezumate rus și francez.
- *O inscripție romană în ruinele cetății Suceava*, SCȘ Iași-Istorie, IV, 1953, p. 489—495, cu 2 fig., rezumate rus și francez.
- „*Interfecti a latronibus*” în *inscripțiile din Dacia*, SCIV, IV, 1953, p. 583—595, cu rezumate rus și francez.
- *Sucidava IV. Campania a șaplea (1946) și a opta (1947) de săpături și cercetări arheologice de la Celei, regiunea Craiova, raionul Corabia. Materiale arheologice privind istoria veche a R.P.R.*, I, 1954, p. 693—742, cu 21 fig.
- *Amfore elenistice descoperite în adinecul teritoriului R.P.R. (referat asupra legăturilor economice între cetățile sclavagiste grecești și triburile dace dintre Carpați și Dunăre)*, în *Studii și referate privind istoria României*, București, 1954, part. I, p. 81—88.
- *Tezaurul de denari imperiali romani de la Muntenești (com. Buhăești, raion Negrești, regiunea Iași)*, SCȘ Iași-Istorie, V, 1954, p. 379—400, cu 1 fig., rezumate rus și francez.
- *Colonia Romula într-o nouă inscripție*. *Revista Univ. „Al. I. Cuza” și Inst. Polit. din Iași*, I, 1—2, 1954, p. 293—312, cu 5 fig., rezumate rus și francez.
- *Considerații asupra unor cercetări arheologice făcute pe limes Transalutanus*, SCIV, VI, 1955, p. 87—97, cu 4 fig., rezumate rus și francez.
- *Inscripții romane inedite din Oltenia și Dobrogea*, MCA, II, 1956, p. 565—623, cu 36 fig.
- *Peregrinările sclavului Callidromus*, *Studii și articole de istorie*, I, București, 1956, p. 19—30.
- *Cohors I Cilicem în Scythia Minor și Taurida. Contribuții la cunoașterea legăturilor dintre coasta de vest și nord a Mării Negre în secolele I—III e.n.*, *An. Univ. București, Istorie*, 1956, nr. 5, p. 45—74 cu 5 fig., rezumate rus și francez.
- *Cea mai mare răscoală a sclavilor: răscoala lui Spartacus*, București, 1956, 24 p. (Colecția SRCS, nr. 203).
- *Istoria sclavajului în Dacia romană*, București, 1957, 310 p., 26 fig., rezumate rus și francez.
- *Răscoale și atacuri „barbare” în Dacia romană (secolele II—III e.n.)*, București, 1957, 100 p., cu 10 fig.
- *Piatră funerară romană descoperită în Banat*, AUB, Istorie, 9, 1957, p. 8—14, cu 1 fig., rezumate rus și francez.
- *Problema colonatului în Dacia romană*, în *Studii și articole de istorie*, II, 1957, p. 33—38.
- *Oltenia romană*, ed. a II-a, revizuită și adăugită, București, 1958, 530 p., cu 100 fig., 1 hartă, rezumate în rusă, franceză și germană.
- *Q. Pompeius Falco, governor of Britain, in a newly-found inscription*, *Listy filologické*, VI (LXXXI), 1958, 2, p. 60—64, Praga.
- *Inscripzione funeraria romana scoperta nel Banat (Romania)*, *Latomus*, XVII, 1958, 2, p. 355—359, 1 pl.
- *Sklavenbesitzende Sklaven im römischen Dazien*, în *Studia in honorem Acad. D. Dečev*, Sofia, 1958, p. 273—278.
- *Garnizoanele romane pe malul bânăfean al Dunării în secolul IV e.n.*, SCIV, IX, 1958, p. 373—379, 2 fig., rezumate rus și francez.
- *Ein im Süden Daziens gefundenes hellenistisch-römisches Silbergefäß*, *Germania*, 37, 1959, p. 238—242, cu 2 fig.
- *Le dépôt de miroirs de verre doublé de plomb trouvé à Sucidava*, *Dacia*, N.S., III, 1959, p. 415—432, cu 7 fig.
- *Romula*, art. în *Enciclopedia dell'arte antica ed orientale*, s.v. (Roma), 1959.
- *Une nouvelle tablette des Cavaliers danubiens découverts à Sucidava*, în *Hommages à Léon Hermann*, Bruxelles, 1960, p. 739—744, cu 1 pl.
- *Préendue guerre de Caracalla contre les Carpes*, *Latomus*, XIX, 1960, p. 350—356 și 1 pl.
- *Nuovi monumenti sui Cavalieri danubiani*, *Dacia*, N.S., IV, 1960, p. 333—362, cu 18 fig.
- *Die geheime Brunnenanlage von Sucidava*, *Dacia*, N.S., IV, 1960, p. 541—552, cu 9 fig. (în colaborare cu E. Bujor).
- *Nota su C. Ulp. Pacatus Prastina Messallinus governatore della Mesa inferiore*, *Dacia*, N.S., IV, 1960, p. 523—524 și 1 fig.
- *Un nou monument al Cavalierilor danubieni descoperit la Apulum*, în *Omagiul lui Constantin Dăncoviciu cu prilejul împlinirii a 60 de ani*, București, 1960, p. 519—523, cu 1 fig., rezumate rus și francez.

- *Contribuții privitoare la armata Daciei Ripensis*, SCIV, XI, 1960, p. 335—363, cu 5 fig., rezumate rus și francez.
- *Șapte pietre gravate romane descoperite la Celei și Orlea (r. Corabia)*, SCN, III, 1960, p. 375—382, cu 2 fig., rezumate rus și francez.
- *Sucidava V. A nouă (1956), a zecea (1957) și a unsprezecea (1958) campanie de săpături arheologice la celatea Celei (r. Corabia) reg. Craiova*, MCA, VII, 1961, p. 473—494, cu 10 fig., rezumate rus și francez (în colaborare cu E. Bujor și A. Matrosenco).
- *Un pont romain ignoré dans la région du Bas-Danube*, Latomus, XX, 1961, p. 301—309 și 3 fig.
- *Discussioni intorno al culto dei Cavalieri danubiani*, Dacia, N.S., V, 1961, p. 317—343, cu 5 fig.
- *Jupiter Dolichenus in Dacia inferioară*, Apulum, IV, 1961, p. 145—150, cu 1 fig., rezumate rus și francez.
- *Ordo Augustalium in Dacia romană*, în Studii și articole de istoric, III, 1961, p. 7—24.
- *O nouă inscripție privitoare la sclavii din Dacia*, AUB, Istorie, X, 20, 1961, p. 7—11, cu 1 fig., rezumate rus și francez.
- *O camee de sticlă descoperită la Apulum*, Apulum, IV, 1961, p. 274—276, cu 1 fig.
- *Sucidava VII. A douăsprezecea (1959) campanie de săpături și cercetări arheologice de la Celei (r. Corabia, reg. Craiova)*, MCA, VIII, 1962, p. 555—563, cu 4 fig. și rezumate rus și francez (în colaborare cu E. Bujor).
- *Der Kult der donauländischen Reiter*, Das Altertum, 1962, 8, 4, p. 234—243, cu 6 fig.
- *Le organizzazioni degli Augustales in Dacia*, Dacia, N.S., VI, 1962, p. 199—214.
- *La cohors I Lingonum en Dacia*, în *Hommages à Albert Grenier*, Bruxelles, 1962, p. 1 523—1 530, cu 2 fig.
- *Săpăturile arheologice de la Cioroiul Nou (r. Bătești, reg. Oltenia)*, MCA, VIII, 1962, p. 547—554, cu 6 fig., rezumate rus și francez.
- *Comunicări epigrafice I*, SCIV, XIII, 1962, p. 115—123, cu 4 fig., rezumate rus și francez.
- *Collegium duplartorum*, Latomus, XXII, 1963, p. 240—251, și 2 pl.
- *Răscoala lui Spartacus*, București, 1963, 79 p. și 16 fig. (Colecția „Orizonturi”).
- *Les garnisons de Buridava à l'époque de la conquête de la Dacie*, în *Akte des Intern. Kongress für griech. und latein. Epigraphik (Wien, 17.—22. Sept. 1962)*, Viena, 1964, p. 404—410, cu 3 fig.
- *Pedites singulares à Buridava*, Dacia, N.S., VIII, 1964, p. 345—351, cu 1 fig.
- *Les constructions publiques de la Dacie romaine d'après les inscriptions*, Latomus, XXIII, 1964, p. 271—301.
- *Decebal, regele erou al dacilor*, București, 1964, 64 p. și 5 fig. (Colecția „Orizonturi”).
- *Sucidava. Une cité daco-romaine et byzantine en Dacie*, Bruxelles, 1965, 140 p. cu 35 fig. și 30 pl.
- *Tabula Imperii Romani: Drobeta-Romula-Sucidava*, București, 1965, 25 p. și 1 hartă în culori (text italian).
- *La fortificazione delle città romane della Dacia nel sec III dell'e.n.*, Historia-München, XIV, 3, 1965, p. 368—380 și o fig.
- *Castra Daciae Inferioris VIII. Săpăturile lui Gr. G. Tocilescu în castrul roman de la Răcari-Dolj*, Apulum, V, 1965, p. 233—257, cu 1 fig. și rezumat francez.
- *Comunicări epigrafice, II*, SCIV, 16, 1965, 1, p. 177—188, cu 4 fig., rezumate rus și francez.
- *Comunicări epigrafice III*, SCIV, 16, 1965, 2, p. 357—372, cu 6 fig., rezumate rus și francez.
- *Sculpturi antice din Muzeul de Istorie al Orașului București*, Apulum, V, 1965, p. 563—572, cu 7 fig. și rezumat francez.
- *Templul și statuetele romane de la Cioroiul Nou, în Omagiu lui P. Constantinescu-Iași cu prilejul împlinirii a 70 de ani*, București, 1965, p. 109—115, cu 4 fig. și rezumat francez.
- *Cercetări arheologice în zona viitorului lac de acumulare al hidrocentralei „Porțile de Fier”*, SCIV, 16, 1965, 2, p. 395—406, 6 fig. (în colaborare).
- *Sucidava*, București, 1966, 69 p., 23 fig. și 24 pl. (Colecția monumentelor patriei noastre).
- *Traian împărat al Romei*, București, 1966, 97 p. și 18 fig. (Colecția „Orizonturi”).
- *Hannibal*, București, 1966, 88 p., 9 fig. și 1 hartă. (Colecția „Orizonturi”).
- *Aquae en Dacie inférieure*, Latomus, XXV, 1966, p. 847—854, cu 2 fig.
- *Comunicări epigrafice IV*, SCIV, 17, 1966, p. 593—603, cu 4 fig., rezumat francez.

- *Răspîndirea amforelor grecești ștamplate în Moldova, Muntenia și Oltenia*, ArhMold., V, 1967, p. 37—80, cu 10 fig. și rezumat francez.
- *Șantierul arheologic de la Cioroiul Nou (1960—1961)*, Apulum, VI, 1967, p. 593—605, cu 8 fig. și rezumat francez (în colaborare cu Ileana Diaconescu și Gh. Popilian).
- *Pietre gravate descoperite la Romula*, Apulum, VI, 1967, p. 209—229, cu 6 fig. și rezumat francez.
- *Depozitul de vase dacice și romane de la Stolniceni*, SCIV, 18, 1967, 4, p. 655—660, cu 3 fig. și rezumat francez.
- *Poate fi localizată Buridava la Oenița?* Magazin istoric, I, 9, 1967, p. 69.
- *Oltenia romană*, ed. a III-a, București, 1968, 604 p., 149 fig., 1 hartă și rezumat francez.
- *Orașe, țirguri și sate în Dacia romană*, București, 1968, 432 p., 26 fig., 23 pl., 5 hărți și rezumat francez.
- *Romula*, București, 1968, 48 p., cu 11 fig., 30 pl. și 1 hartă (Colecția monumentele patriei noastre).
- *Alexandru Macedon*, București, 1968, 111 p. și 14 fig. (Colecția „Orizonturi”).
- *Tabula Imperii Romani: Aquincum-Sarmizegetusa-Sirmlum L.34: Budapest*, Budapesta, 1968, 123 p. și 1 hartă în culori (în colaborare).
- *Centrul militar roman de la Buridava*, SMMIM, 1, 1968, p. 17—29, cu 5 fig. și rezumat francez.
- *Comunicări epigrafice V*, SCIV, 19, 1968, p. 331—338, cu 3 fig., rezumat francez.
- *Importul de vin și untdelemn în provincia Dacia*, Apulum, VII, 1, 1968, p. 391—400, cu 2 fig. și rezumat francez.
- *Relief fragmentar dintr-o reprezentare a Cavalerilor danubieni în Muzeul de istorie din Ploiești*, în Studii și materiale privitoare la trecutul istoric al jud. Prahova, Ploiești, 1968, I, p. 39—43 cu 1 fig.
- *Corpus monumentorum religionis Equitum Danubiorum (CMRED): I, The Monuments*, Leyden, 1969, 138 p. cu 1 hartă și 91 pl.: II, *The analysis and the interpretation of the monuments*, Leyden, 1976.
- *Mari căpitani ai lumii antice*, I, București, 1969, 407 p., cu 18 fig., 32 pl. și 2 hărți.
- *Caesar*, București, 1969, 102 p. și 15 fig. (Colecția „Orizonturi”).
- *Romanii în Dacia*, București, 1969, 80 p. și 16 fig. (Colecția „Orizonturi”).
- *Tabula Imperii Romani: Romula-Durostorum-Tomis, L. 35: Bucarest*, București, 1969, 80 p. și 1 hartă în culori (în colaborare).
- *La ville et le village en Dacie romaine*, Dacia, N.S., XIII, 1969, p. 319—328.
- *Le camp romain d'Arutela, Résultats des fouilles archéologiques effectuées durant l'été de 1967*, în *Homages à Marcel Renard*, III, p. 579—585, cu 6 fig., Bruxelles, 1969.
- *O inscripție romană pe un topor de piatră preistoric*, Revista muzeelor, VI, 1969, p. 443—444 cu 1 fig. și rezumat francez.
- *Localizarea Daciei Malvensis*, Magazin istoric, III, 3 (24), 1969, p. 2—5, și 3 fig.
- *Tot despre localizarea Daciei Malvensis*, Magazin istoric, III, 9 (30), 1969, p. 20—23 și 3 fig.
- *Mari căpitani ai lumii antice*, II, București, 1970, 311 p., cu 14 fig. și 16 pl.
- *Pericles*, București, 1970, 296 p. și 32 pl. (monografie istorică).
- *Arutela I—II. Rezultatele primelor campanii de săpături arheologice (1967—1968) în castrul roman din Poiana Bivolari (orașul Călimănești)*, SMMIM, 2—3, 1969—1970, p. 8—45 cu 42 fig. (în colaborare cu Cristlian M. Vlădescu și Gh. Poenaru-Bordea).
- *Distrugerea castrului roman de la Slăvent pe Olt*, *Historica-Craiova*, I, 1970, p. 67—83, cu 5 fig. și rezumat francez.
- *Comunicări epigrafice VI*, SCIV, 21, 1970, p. 313—326, cu 5 fig. și rezumat francez.
- *Mari căpitani ai lumii antice: Cyrus și Miltiade*, Magazin istoric, IV, 9 (42), 1970, p. 65—71, cu 4 fig.
- *Ultimele clipe ale lui Decebal*, „Magazin”, XV, nr. 610/1, din 26 dec. 1970, p. 2, cu 2 fig.
- *Mari căpitani ai lumii antice*, III, București, 1971, 311 p. cu 7 fig. și 16 pl.
- *Podurile romane de la Dunărea de Jos*, București, 1971, 211 p. cu 50 fig.
- *Sucidava VII. Campaniile de săpături arheologice XIII—XVIII (1960—1961 și 1963—1966) de la Celei, jud. Olt*, MCA, IX, 1971, p. 281—395, cu 5 fig. și un rezumat francez.
- *Săpăturile arheologice de la Castra Traiana*, MCA, IX, 1971, p. 245—250, 3 fig. 1. rezumat francez (în colaborare cu H. Nubar și P. Purcărescu).
- *Sirienii în Dacia inferioară*, Apulum, IX, 1971, p. 659—664 și rezumat francez.

- *Les Syriens en Dacie inférieure. Annales archéologiques syriennes*, XXI, 1—2, 1971, p. 71—76 și 7 fig. (Comunicare la al IX-lea Congres internațional de arheologie clasică — Damasc, 10—20.X.1969).
- *Atlas istoric* (sub redacția prof. Șt. Pascu), București, 1971 (colaborare cu 21 hărți).
- *Identificarea unui pod roman necunoscut la Dunăre*, „Magazin”, XV, 696, din 6 febr. 1971, p. 1—2 cu 3 fig.
- *Femei vestite din lumea antică — coroană sau cunună—*, București, 1972, 373 p., cu 32 pl. și 3 hărți.
- *Inscriptions inédites de la Dacie inférieure*, Vestigia, Beiträge zur alten Geschichte, 17, 1972, p. 487—490. (Rezumatul comunicării de la al VI-lea „Congres internațional de epigrafie greacă și latină” — München, 1972).
- *Unele aspecte iconografice ale Cavalerilor danubieni din Scythia Minor, Pontica*, V, 1972, p. 505—511, 4 fig., rezumate francez și german.
- *Dardaniia la Romula Malva*, Apulum, X, 1972, p. 183—190, cu 2 fig. și rezumat francez (În colaborare cu Cristian M. Vlădescu).
- *Meșteșugurile în Dacia romană*, București, 1972, 20 p.
- *Mic dicționar enciclopedic*, București, 1972 (colaborare).
- *Documente istorice inedite despre colonizarea Daciei*, „Magazin”, XVI, 781 din 23 sept., 1972, p. 1—2 și 2 fig.
- *Un document epigrafic inedit*, „Magazin”, XVI, 785 din 21 oct. 1972, p. 1—2, cu 1 fig.
- *Preuves archéologiques attestant la continuité de la domination romaine au nord du Danube après l'abandon de la Dacie sous Aurélien (IIIe—Ve siècles)*, Dacoromania, Jahrbuch f. östl. Latinität, Freiburg-München, I, 1973, p. 149—161, cu 5 fig.
- *Nouvelles données épigraphiques relatives à C. Arrius Antoninus consularis Daciae et Dalmatiae et à P. Helvius Pertinax, consularis Daciae*, RESEE, XI, 1973, p. 415—422.
- *Arutela III—IV. Observații asupra campaniilor arheologice din 1969—1970*. SMMIM, 6, 1973, p. 12—25, cu 14 fig. și rezumat francez. (În colaborare cu Cristian M. Vlădescu și Gh. Pocnaru-Bordea).
- *Recentele săpături arheologice romane de pe valea Oltului inferior*, Apulum, XI, 1972, p. 115—127, cu 7 fig. și rezumat francez.
- *Navigația romană pe Dunărea inferioară*, Magazin istoric, VII, 10, 1973, p. 58—62, cu 3 fig.
- *Inscripția unui dac de pe malul Oltului*, „Magazin”, XVII, 802, din 17 febr. 1973, p. 2, cu 1 fig.
- *Descoperirea urmelor unui meșaj roman*, „Magazin”, XVII, 811, din 21 aprilie 1973, p. 7, cu 2 fig.
- *Cum se învăța carte în Dacia romană*, „Magazin”, XVII, 822, din 7 iulie 1973, p. 1—2, cu 2 fig.
- *Document latin de acum 1700 de ani*, „Magazin”, XVII, 831, din 8 sept. 1973, p. 1—2, cu 1 fig.
- *Via Hadriana în defileul Oltului*, „Magazin”, XVII, 840 din 10 nov. 1973, p. 1—2, cu 2 fig.
- *Figuri de împărași romani*, București, 1974, I, 256 p. și 16 pl.
- *Les ponts romains du Bas-Danube*, București, 1974, 176, p. și 50 fig. (Colecția *Bibliotheca Historica Romaniae*, nr. 51),
- *Cetatea Sucidava, Craiova*, 1974, 153 p., 40 fig. și 50 pl.
- *Realizări în domeniul arheologiei romane pe teritoriul județului Olt, în anii 1947—1972*, În Oltenia. Studii și comunicări, I, Craiova, p. 39—46, cu 3 fig. și rezumat francez.
- *Romanizarea Munteniei*, Apulum, XII, 1974, p. 111—118, cu rezumat francez.
- *Municipiul roman Drobeta*, Drobeta, I, 1974, p. 323—326.
- *Basilica castrensă de la Slăveni pe Olt*, Drobeta, I, 1974, p. 47—53, cu 3 fig. și rezumat francez.
- *Noutăți epigrafice despre C. Arrius Antoninus, consularis Daciae et Dalmatiae, și despre P. Helvius Pertinax, consularis Daciae*, Pontica, 7, 1974, p. 39—47, cu 2 fig., rezumate francez și german.
- *Dovezile arheologice despre menținerea stăpînirii romane la nord de Dunăre după evacuarea aureliană a Daciei (sec. III—V)*, *Historica—Craiova*, III, 1974, p. 93—109, cu 7 fig. și rezumat francez.
- *Nouvelles recherches archéologiques sur le limes Alutanus et le limes Transalutanus*, În *Actes du IXe Congrès international d'études sur les frontières romaines (Mamaia 6—13 sept. 1972)*, București-Köln-Viena, 1974, p. 235—246, 3 fig. și 4 pl.

— *Figuri de împărați romani*, București, 1975, II, 310 p. și 16 pl.

— *Arheologia romană*, București, 1975, 282, p. și 280 fig.

— *Ies municipes et les colones en Dacia et Moesia inferior*, în *Ilstotre chronologique de la Roumanie*, București, 1976, p. 435—436.

— *Patru monumente inedite ale Cavalerilor danubieni* (în colab. cu Gh. Popilian), SCIVA, 27, 1976, p. 269—273.

— *Săpăturile arheologice din castrul roman de la Cătune, jud. Gorj*, Drobeta, II, 1976, p. 62—80 (în colaborare cu M. Davidescu).

— *Portul roman de la Drobeta*, Drobeta, II, 1976, p. 40—46 (în colaborare cu M. Davidescu).

— *Obiecte de metal din Drobeta descoperite în săpăturile lui D.C. Butculescu (1883) și Gr. G. Tocilescu (1896—1899)*, Drobeta, II, 1976, p. 117—137.

— *Prima campanie de săpături arheologice de la Buridava romană*, Buridava, 2, 1976, p. 41—44.

— *Decebal și Traian*, București, 1977, 103 p. (Colecția Știința pentru toți).

— *Saba:tos și Zbelsurdos la Drobeta*, Pontica, X, 1977, p. 117—125.

— *Equites Danubiani*, în *Lexicon iconographicum Mythologiae classicae*, Basel-München, 20 p. dactil. și 15 fig. (sub tipar).